

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3345

Vragen van het lid **Van Ojik** (GroenLinks) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *het uitzetten van Yezidi's* (ingezonden 1 mei 2019).

Antwoord van Staatssecretaris **Broekers-Knol** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 5 juli 2019). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 2796.

Vraag 1, 2, 4, 5

Klopt het dat u voornemens bent Yezidi's uit te zetten naar Koerdische vluchtelingenkampen in Irak?¹ Zo ja, bent u bereid af te zien van onomkeerbare beslissingen en handelingen totdat u met de Kamer van gedachten hebt kunnen wisselen over de uitzetting van Yezidi's? Zo nee, waarom niet? Waarom bent u van mening dat uitzetting geïndiceerd is? Hoeveel personen betreft het? Deelt u de mening van genoemde deskundigen, dat hier sprake is van een trucje door vluchtelingenkampen aan te merken als hun plaats van herkomst? zo nee, waarom niet?

Waarom kiest u er kennelijk voor deze bevolkingsgroep niet naar hun herkomststreek Sinjar, maar naar vluchtelingenkampen uit te zetten? Waarom voldoen deze kampen naar uw oordeel aan de eisen die aan een vestigingsalternatief gesteld mogen worden? Klopt het, dat UNHCR constateert dat het Koerdisch vermogen een miljoen vluchtelingen op te vangen uitgeput raakt? Zo ja, welke gevolgen zijn op middellange termijn voor de Yezidi's te verwachten?

Hoe verhoudt de beslissing tot uitzetting van Yezidi's zich tot de toegekende status van kwetsbare groep? Deelt u de mening dat daaruit zou moeten volgen dat niet tot uitzetting wordt overgegaan, dan dat voor de veiligheid van deze mensen kan worden ingestaan?

Antwoord 1, 2, 4, 5

In de afgelopen periode heb ik gezien dat zich in Nederland jezidi's hebben gemeld die recent uit de Koerdisch Autonome Regio zijn vertrokken en hier asiel aanvragen. Deze personen hebben gedurende langere tijd in de Koerdisch Autonome Regio verbleven, nadat zij uit een ander gebied van Irak zijn gevlucht. Bij zo'n aanvraag wordt altijd individueel gekeken wat de persoonlijke omstandigheden zijn, of er familie in Irak is, wat de duur van het verblijf in de Koerdisch Autonome Regio was, wat de verblijfsomstandighe-

¹ «Kritiek op «trucje» bij uitzettingen Yezidi's», NRC Handelsblad 29 april 2019.

den waren en tot slot wordt gekeken of iemand problemen heeft ondervonden in de Koerdische Autonome Regio en sprake kan zijn van een reëel risico bij terugkeer waartegen de Koerdische autoriteiten geen bescherming kunnen of willen bieden.

Voor iedere aanvraag wordt een individuele afweging gemaakt of iemand recht heeft op bescherming van Nederland en of er sprake is van een reëel risico op een onmenselijke of vernederende behandeling bij terugkeer. Het kan voorkomen dat na een langdurig verblijf in een ontheemdenkamp waar iemand een »naar lokale maatstaven normaal leven« leidde wordt aangenomen dat het ontheemdenkamp de normale woon- of verblijfplaats was.

Van belang bij de vraag of een gebied waar een jezidi heeft verbleven aangemerkt wordt als de normale woon- of verblijfplaats is of de jezidi daar naar lokale maatstaven gemeten op een normaal niveau heeft kunnen functioneren. Gelet op recente informatie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken zie ik dat dit niet geldt voor jezidi's die uit andere delen van Irak naar de Koerdisch Autonome Regio zijn gevlucht. De ontheemde jezidi's hebben het bovengemiddeld zwaar in de Koerdisch Autonome Regio.

Dat betekent dat voor jezidi's die afkomstig zijn uit andere delen van Irak en die zijn gevlucht naar de Koerdisch Autonome Regio en daar voor hun komst naar Nederland verbleven hebben, ik bij de beoordeling van hun asielaanvraag de Koerdisch Autonome Regio niet (langer) aanmerk als hun normale woon- of verblijfplaats. Dat heeft tevens tot gevolg dat voor hen het beleid van kwetsbare minderheden van toepassing is.

Het enkel behoren tot een kwetsbare minderheidsgroep is in zichzelf onvoldoende om als jezidi een verblijfsvergunning te krijgen. Er moet sprake zijn van geloofwaardige individualiseerbare verklaringen, waaruit beperkte indicaties naar voren komen die duiden op een risico op ernstige schade als persoon.

De vreemdeling zal de individuele elementen die moeten worden gewogen zelf moeten aandragen en aannemelijk maken, maar de bewijslast die dan op een jezidi als kwetsbare minderheid ligt, is relatief licht.

In reactie op uw vraag bij hoeveel personen uitzetting geïndiceerd is, laat ik u weten dat etniciteit en religie van (afgewezen) asielzoekers niet bijgehouden wordt. Ik heb bij uitzondering de Dienst Terugkeer en Vertrek gevraagd om handmatig de dossiers van Irakese staatburgers die in vreemdelingenbewaring zitten door te nemen. In de betreffende dossiers zijn geen indicaties gevonden dat zij tot de jezidi's behoren.

Wat betreft het Koerdisch vermogen veel vluchtelingen op te vangen merk ik op dat het ambtsbericht Irak van april 2018 meldt dat de aanwezigheid van grote aantallen ontheemden en vluchtelingen een zwaar beslag op de bestaande voorzieningen legde. Dit wordt bevestigd door het meer recente bericht van UNHCR. Hoewel de situatie in sommige vluchtelingenkampen in de Koerdisch autonome regio niet optimaal is, kan niet in zijn algemeenheid gesteld worden dat de opvang aldaar niet voldoet.

Ik heb het Ministerie van Buitenlandse Zaken gevraagd bij het komende algemeen ambtsbericht over Irak, dat ik begin volgend jaar verwacht, extra aandacht te besteden aan de jezidi's, zodat het beleid in overeenstemming blijft met hun positie in Irak. Eventuele belangrijke ontwikkelingen in de tussentijd worden uiteraard ook gevolgd.

Vraag 3

Wat vindt u ervan dat UNHCR Noord Irak, ondanks de verdrijving van IS, nog steeds als onveilig beschouwd? In hoeverre dreigt refoulement?

Antwoord 3

UNHCR heeft op 3 mei 2018 een nieuw bericht over Irak gepubliceerd waarin is aangegeven dat zij gelet op de grote aantallen ontheemden in de Koerdisch Autonome Regio het niet langer als vestigingsalternatief ziet voor personen die niet uit de regio afkomstig zijn. UNHCR noemt de Koerdisch Autonome Regio niet onveilig.

Of refoulement dreigt wordt bij iedere asielaanvraag individueel beoordeeld. Daarbij betreft de IND onder meer de individuele omstandigheden, bijvoorbeeld de individuele kwetsbaarheid van een persoon, de familie en de eventuele relatie met de Koerdische autoriteiten en of daar mogelijk problemen aanwezig zijn.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van de leden Kuiken, Ploumen, Van den Hul (allen PvdA), Voordewind (ChristenUnie), Jasper van Dijk en Karabulut (beiden SP), ingezonden 29 april 2019 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 3344), van het lid Groothuizen (D66), ingezonden 20 april 2019 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 3343) en van de leden Van Dam en Omtzigt (beiden CDA), ingezonden 30 april 2019 (vraagnummer 2019Z08893).